

Gadolla
DISSERTATIO ACADEMICA,
ANIMADVERSIONES NONNULLAS IN ILIA-
DIS HOMERICÆ XVIII: 509 — 541.
SISTENS.

Quam

Conf. Amplisf. Fac. Philos. Reg. Acad. Aboënsf.

PRÆSIDE

Mag. JOHANNÉ BONSDORFF,

REG. ACAD. BIBLIOTHECARIO,

PRO LAUREA

Publico examini modeste offert

FREDRICUS WILHELMUS PIPPING,

Stipend. Bilmarkianus, Borea-Fenno,

In Ædibus Scholæ Cathedr. die XVII. Jun. MDCCCV.

Horis p. m. confv.

ABOÆ, Typis FRENCKELLIANIS.

Negandum quamvis non sit, HOMERUM, etiam quoad fili perspicuitatem, Poëtarum esse Principem, omnique ævo, præsertim nostro, in Divis Ejus carminibus illustrandis & ad naturalem suum, temporis injuria haud raro commaculatum, nitorem restituendis, summa elaborasse ingenia; frustra tamen aliquis, aut bonum nunquam dormitasse HOMERUM, aut omnem in scriptis suis ambiguitatem, Interpretum diligentia & acumine remotam esse, contenderet. Ut enim taceamus, Vatis hujus Divini ἵψωμα, & phantasiæ suæ quasi exundationem, haud levem in poëmatibus Ejus interpretandis facessere remoram; ipsa lingua, plurium sæculorum serie emortua, subsidiorumque Hermeneuticorum, Criticorum puta & Historicorum, nondum sublata & nunquam fortassis penitus tollenda penuria, ansam præbere videntur suspicandi, vel feris nepotibus, sua hac in re exercendi ingenia, patere amplissimum campum. Cave tamen credas, nos ideo Veterum & Recentiorum parvi æstimare labores & studia; Semper enim

”Est quadam prodire tenus, si non datur ultra.”

Locorum vero, quibus voce quasi subrauca, præter consuetudinem, cecinerit optimus modulator HOMERUS, illustrius, ambiguitatis nomine, vix dabitur exemplum, quam est illud,
A
quod

quod Il. XVIII. v. 509—541. occurrit. Licet namque in Poëtica illa clypei Achillei, a Vulcano, Deorum artifice, mirifica & Divina profus arte excusi, descriptione, felici adeo Poëta versatus sit successu, ut tabulam stilo sculptorio exarsisse, non litteras nudas memoriæ tradidisse, haud quidem injuria sentias; imaginem tamen urbis obfessæ, Ejusdem Vulcani artificio, scuto laudato insculptam, tanta l. c. delineatam videbis ambiguitate, ut mirum non sit, inde ab antiquissimis temporibus, de genuino loci hujus Homericæ sensu disputasse Interpretes.

Hinc, specimen quoddam Academicum edituri, inanem aggressi nobis non videmur operam, si diversis Virorum Clarissimorum interpretandi periculis recensendis & dijudicandis, nostras, licet pertenues, applicuerimus vires. Quodsi autem opus nostrum arrogantæ juvenilis odorem spirare censeat Lector; nos quidem, vestigiis aliorum inhærentes, cogitata eorum examinare, iisque rite perpensis nostrum qualecunque superstruere judicium, satius duxisse & convenientius, quam novam quandam & antea minus calcatam viam ingrediendi & nubes captandi studio, sine duce errare & in errores graviores forsan irruere, sciat: Atque certo nobis spondemus, institutum nostrum, Legentium æquitate & benevolentia facile iri excusatum.

En igitur, quem explicabimus, locum:

V. 509. ἡτὴν δ' ἕτερον πόλιν ἀμφὶ δὺν στρατοὶ εἶατο λαῶν,
 ἡ τευχέσι λαμπομένοισι. Δίχ' αὖτε σφίσι κλισίῃσιν ἐβόηεν,
 ἡ δὲ διαπραΰσειν, ἡ ἀνδρῶν πάντα δαΰσασθαι,
 ἡ κτησίῃσιν, ἡ σὺν πτολίεθρον ἐπηράτων ἐντὸς ἐεργεῖ.
 ἡ οἱ δ' οὐ πῶ πείθοντο, λόχῳ δ' ὑπεθάρησαντο.
 ἡ τείχος μὲν ῥ' ἀλοχοὶ τε φίλαι καὶ νηπία τέκνα.
 515. ἡ ῥ' αὖτ' ἐφαστάοτες, μετὰ δ' ἀνεγείρας, οὐς ἔχε γῆρας.

ἡ σι

- "οἱ δ' ἴσαν· ἤρχε δ' ἄρα σφιν Ἄρης καὶ Πάλλας Ἀθήνη,
 "ἀμφὼ χρυσεῖω, χρυσεῖα δὲ εἵματα ἐθήη,
 "κάλω καὶ μεγάλῳ συν τευχέσιν ὥς τε Πύρρον περ,
 "ἀμφὸς ἀρίζηλόν· λαοὶ δ' ὑπολιζόμενοι ἦσαν.
 520. "οἱ δ' ὅτε δὴ εἴκοντο, ὅθι σφίτιν εἰκελόχισται,
 "ἐν ποταμῷ, ὅθι τ' ἀρδμὸς ἐν παντέσσι βροτοῖσιν,
 "ἐνθ' ἄρα τογ' ἴκοντο, εἰλυμένοι αἰδομένη χαλκῷ.
 "τοῖσι δ' ἐπεὶτ' ἀπανευθεῖ δὴ σκόποι εἶατο λαῶν,
 "δέγμενοι ὅπποτε μῆλα ἰδοῖατο καὶ ἔλικας βουῶν.
 525. "οἱ δὲ τάχα προγενοντο, δὴ δ' ἄμ' ἔποντο νόμισμα,
 "τερπόμενοι συρίζε' ἴδοντο δ' οὐτι προνοήσαν.
 "οἱ μὲν τὰ προΐδοντες ἐπεδραμον, ὡκα δ' ἐπειτα
 "τάμνοντο ἀμφὶ βουῶν ἀγέλας καὶ πάρα καλά
 "ἀργέντων οἴων· κτεῖνον δ' ἐπὶ μῆλοβοτήρας.
 530. "οἱ δ' ὡς οὖν ἐπυθοντο πολὺν κελᾶδον παρὰ βουσίην,
 "εἰραῶν προπαροῖθε κἀθημενοί, αὐτίκ' ἐφ' ἵππων
 "βάντες ἀερίποδων μετεκίεον, αἴψα δ' ἴκοντο.
 "στήταμενοι δ' ἐμαχοντο μάχην ποταμοῖο παρ' ὀχθῆας,
 "βαλλὼν δ' ἀλλήλους χαλκίχεσιν ἐγχείεσιν.
 535. "ἐν δ' Ἔρις, ἐν δὲ Κυδοίμος ὀμίλειον, ἐν δ' ὅλοη Κῆρ,
 "ἄλλον ζῶν ἐχούσα νεοῦτατον, ἄλλον αὐτόν,
 "ἄλλον τεθνηῶτα κατὰ μόθον ἔλκε ποδῶν·
 "εἶμα δ' ἐχ' ἀμφ' ὀμοῖσι δαφνοῖον αἵματι φάτων.
 "ὀμίλειον δ' ὥστε ζῶσι βροτοί, ἠδ' ἐμαχοντο,
 540. "νεκρῶν τ' ἀλλήλων ἐρῶν κατατεθνηῶτας."

Totam hanc rēsim, magna omnino, a stilo Homericō a-
 lias abhorrente, ambiguitate laborare, quemque, vel summa
 attentione legentem, facile daturum confidimus. Omnem ve-
 ro obscuritatem, ex vago & indeterminato vocabulorum quo-
 rundam, imprimis vero pronominis οἱ (v. 513. seqq. occurren-
 tis) usu, repetendam esse, satis testantur, qui in sensu loci
 nostri constituendo desudarunt, longe quamvis invicem diffen-
 tientes, Interpretes. Cum enim Poëta, initio loci hujus ve-

xati, mentionem faciat duorum exercituum, qui castra sua juxta unam eandemque collocaverant urbem, nihilque, undecerto, quinam exercitus hi fuerint, aut quem in finem urbem illam circumdederint, conicere liceret, adjungat; magna & perdifficilis inter sagacissimos Interpretes, utrum *duo* illi *exercitus* ambo hostiles fuerint, an alter obsidentium, alter vero oppidanorum, exorta est controversia, eoque magis agitata, quod certo statui possit, loci nostri interpretationem, & ad quænam subjecta, pronomina illa in contextu frequenter recurrentia, sint referenda, ex hac quidem magnam partem pendere quæstione. Celeberr. DAMM a), KÖPPEN b), & qui *Hujus* Commentarios in HOMERUM altera vice edidit HEINRICH c), locum ita interpretantur, ut exercituum, qui circa urbem castra posuerant, alterum fuisse hostilem, urbem obsidendi animo appulsum, alterum oppidanorum, se suaque defendendi consilio urbe egressorum, significatum voluerit Poëta; in eaque interpretatione Veterum quosdam, PORPHYRIO d) laudatos, minime vero probatos, qui exercituum alterum civibus fuisse *amicum* (*Φίλιον των ενδον*), alterum *hostilem*, statuunt, certo respectu sibi habent præeuntes. Quamvis vero negandum non sit, vocabula *ειστο αμφι πολιν*, proprie quidem obsidionem non indigitare, sed tantum, exercitus illos, castris ante urbem locatis, in armis confedisse, significare, eoque ex argumento, minime impeditam, saltem ge-
nio

- a) Vide DAMM *Novum Lexicon Græcum Etymologicum & Reale*, Berol. 1765. p. 961.
- b) V. Erklärende Anmerkungen zum Homér, von J. H. J. KÖPPEN.
- c) V. Libri nota b) supra cit. edit. 2am Hannov. 1804, Vol. V. p. 157. — Forfan inter hos etiam numerandus est Voss (*Homeri Ilias*. Altona 1793. 8:o), licet dubiam adeo hujus loci versionem dederit, ut incertum prope sit, cujusnam sententiæ partibus adflet. Quantum tamen nos intelligere potuimus, idem cum KÖPPEN cet. facit.
- d) In Libro *ζητημάτων ὀμηρικῶν* VII:o.

nō linguæ non repugnantem, esse conjecturam, alterum exercitum, ipso forsan ex oppido fuisse egressum; nulla tamen cum Celeberrimi viri opinionis suæ ceterum protulerint argumenta, auctoritate eorum, licet haud quidem obscura, eo minus cæca fide acquiescendum esse judicamus, quo certius fit, notionem *circumfrendendi & cingendi*, quam verbo *ημαί*, particulæ *αμφί* adjuncto, competere omnes concedunt, ipso sensu, commode, & salvo (imo imperante, ut mox videbimus) contextu, ad *obsidionem* transferri. In eorum itaque partes transire non dubitamus, qui contrariam tuendo sententiam, duos illos a Poëta commemoratos exercitus, nonnisi de hostili, in duas, urbem communibus viribus obsidendi gratia, divisiones constituto, intelligendos esse autumant. Præterquam enim quod Veterum non minus quam Recentiorum Interpretum auctoritate communita quoque fit hæc interpretatio e), suam in ipso textu reservatam habet probabilitatem & vindicias. Licet namque verba *διχα δε σφισιν ηνδανε βελη* (v. 510), Celeberrimo KÖPPEN ad alterutrum a Poëta commemoratorum referre placeat exercituum, eoque ex capite pronomen illud *σφισιν*, utpote indeterminate satis adhibitum, pro *τω μεν* sc. *σρατω*, sive *τοις δε* explicare; haud facile tamen quisquam nobis persuadebit, linguæ rationes hanc per-

mit-

e) Inter priscos longe eminet PORPHYRIUS, qui l. c. variis Antiquorum de genuino loci Homericis sensu expositionibus enarratis, vestigia *Alexandri Cotyænsis* consecutus, eam maxima probabilitatis specie commendatam censet explicationem, qua sæpius laudatos exercitus, obsidentes ambosuisse statuitur. Nec ab hac interpretatione differt, quam *Agallias Corcyæus* apud EUSTATHIUM (*παρεκβολαι εις την ομηρην ιλιαδα*) tuetur. — Cum his vero, inter Recentiores, idem faciunt CLARKE (*Homeri Ilias cum annot.*, Vol. II. p. 175, ubi *Alexandri Cotyænsis* puperrime laudata interpretatio, totidem ac apud PORPHYRIUM legitur verbis), HEYNE (*Homeri carmina cum brevi annot.*), POPE (*The Iliad of Homer, translated*), atque BARNESIUS (*Homeri Ilias & Odyssæa*).

mittere interpretationem. Si enim verum est, quod inter omnes constat, pronomen *σφεις*, nunquam de viro aut altero e numero duorum, sed ubique apud Auctores Græcos dualiter (sit venia verbo) adhiberi; neque ex altera parte negari poterit, *duos illos exercitus*, quia bifariam *ipsis* (*σφισιν*), urbem aut funditus (incendio forsan, quia *διαπερθεω* & *διαπρηθεω* eandem fere habent potestatem) evertendi, aut pacem ea conditione, ut dimidiam bonorum suorum partem ultro sibi traderent oppidani, ineundi, placuisset consilium, de exercitu hostili in duas partes diviso (*περι στρατευματος εις δυα δισημενε*, ut Scholiasta apud BARNESIUM habet), esse intelligendos. Lubenter namque assentimur PORPHYRIO, virisque Celeberr. CLARKE, BARNES, HEYNE, KÖPPEN & VOSS, qui verba modo allata *διχα δε σφισιν ηνδανε Βελη* &c. ita interpretantur: hostes, urbem obsidione claudentes, duplici belli finiendi consilio inito, oppidanis, utrum dimidia fortunarum suarum parte hostibus tradita, obsidionem solutam vellent pacemque restitutam, an postulationi resistentes, urbem suam sine misericordia expugnatam & dirutam aspicere, decidendum reliquisse. Ut enim taceamus, talem cum urbe obsessa paciscendi morem apud antiquos, ut bene observat HEYNE, obtinuisse, neque probabile videri, copias obsidentium, licet bifariam consultantēs, quoad consilium urbis oppugnandæ, ut POPE vult, fuisse dissentientes; verba, quæ mox sequuntur, *οι δ'επω πειθονται*, haud obscure significant, pacis obtinendæ rationes oppidanis fuisse communicatas, ipsos autem, utpote viribus suis adhuc residuis confidentes, ad minas hostium imperterritos, aures eorum non dedisse propositioni.

Quinam vero sint *οι λοχω υποθωρησσομενοι* (v. 513), utrum oppidani, an hostiles illi, de quibus hactenus disputavimus, exercitus, spinosa & implicata adeo est quæstio, ut vix ac ne vix quidem mirandum sit, Interpretes, in subjecto horum verborum definiendo (unde tamen totius loci Homeric

pen-

pendet interpretatio), maxime esse differentes. Celeberr. DAMM (in *Lex.* sub voce *λοχος*), affirmare non dubitat, insidias ab iis fuisse paratas, qui urbem amabilem obsidione circumclusam tenebant *f*). KÖPPEN autem, verba *λοχω ὑποθωρησσοντο* idem esse ac *προς λοχον ὑποθωρησσοντο* conjiciens, Oppidanos, nullis a se insidiis apparatus, *contra* eas tantum, quæ ab Oppugnantibus struerentur, & quarum mentionem factam esse putat v. 516. seqq., clam arma induisse, contendit. HEINRICH vero, novam & simul arduam, ut videtur, loci hujus interpretandi viam ingressus, insidias ab utraque parte, tam Oppidanorum, aras focosque contra hostium impetus defendentium, quam Oppugnantium, collocatas fuisse, eoque pacto verba *λοχω ὑποθωρησσοντο* (v. 513.) ad Oppidanos, ipsas vero insidias, inferius v. 16. seqq. descriptas, ad Obsidentes copias pertinere, existimat. — Ubi vero argumenta, quibus fidem conjecturis suis facere student laudati Interpretes, æqua perpendere voluerimus lance, longiori non opus erit demonstratione, contextum positionibus hisce maximopere esse adversantem, multoque magis probabilem eorum videri sententiam, qui verbis *λοχω ὑποθωρησσοντο* ad Oppidanos relatis, hos quidem insidiarum struendarum auctores habendos esse, ovesque & armenta Obsidentium, ab iisdem per insidias capta fuisse, statuunt *g*). Quum enim contextus, ex communi Interpretum calculo, in eo sit evidens, verba *οἱ δ' ουπω πειθοντο*, nonnisi ad Oppidanos, dimidiam bonorum suorum partem Obsidentibus tradere recusantes, esse referenda; haud facile nobis quidem persuadere possumus, verba subsequencia *λοχω δ' ὑποθωρησσοντο*, aliud, quam quod proxime præceserat, respicere subjectum; inprimis cum ex insigni illo, qui inter v. v. 513—525 deprehenditur, nexu, fas sit colligere,

ORA-

f) Ab hac interpretatione non discrepat *Alexandri Cotyæensis* apud PORPHYRIUM l. c. Sed parum sibi constantem loci nostri esse Interpretem, ex eodem didicimus PORPHYRIO.

g) Hanc sententiam tuentur PORPHYRIUS, BARNES, CLARKE, VOSS, HEYNE & POPE.

orationis feriem maxime fore perturbatam, si vocabula sæpius commemorata *λοχῶ δ' ὑποθωρησσοντο* ad Obsidentes transferre volueris. Hinc neque refragatur KÖPPEN, eos, qui *clam sese armaverant*, fuisse Oppidanos. Contendente vero laudatissimo viro, *ὑποθωρησσειν λοχῶ* idem esse ac *προς λοχον* (adversus infidias), profiteri non veremur, graviter hac interpretatione in textum Homericum esse peccatum. Ut enim silentio prætereamus, conjecturam suam nimis esse quæsitam, vulgaremque per *εις λοχον* explicationem, ad Græcismum propius accedere, in oratione antecedenti, ne verbo quidem de infidiis ad urbem dolo oppugnandam fruendis narratum. Quodsi autem infidias quasdam sibi ponendas præsensissent Oppidani, seque ad easdem repellendas (ut KÖPPEN vult) armassent; quaeritur: quomodo factum sit ut doli nihil metuentes, pecora sua extra urbem, sine firmiori, quam duorum Pastorum præsidio, emiserint potum? Quique factum sit, ut Pastores illi intrepide adeo & rerum suarum afflictarum obliti, fistulis sese oblectantes, processerint? Quæ omnia, in Obsidentes melius quadrare, nemo non intelligit. — Quod vero ad conjecturam Celeb. HEINRICH attinet, eo loco habendam esse judicamus, ut, contextu, qui nonnisi unius generis infidiarum mentionem facit, repugnante, nullam mereatur attentionem. Ubi enim, monente HEINRICH, *οἱ δὲ* v. v. 516, 520 & 527, de hostibus, infidias gregibus Oppidanorum fruentibus, interpretandum sit; nos quidem non intelligimus, ubinam gentium, & quem in finem, infidiæ, ad quas hostibus fruendas Oppidani sese armasse v. 513. dicuntur, tensæ erant, aut quomodo hæc explicatio cum iis, quæ v. 530 seqq. narrantur, conciliari poterit. Si enim de Oppidanis, ut KÖPPEN & HEINRICH urgent, Poëta v. 531. loquitur, sponte oritur quæstio, num salva veritate dictum existimari queat, Oppidanos, *ειραων προπαροιθε*, licet in infidiis latuisse perhibeantur, confedisse? Idem valet de sequentibus *αυτικ' εφ' ιππων βαντες*. Quid enim equis opus erat in infidiis?

His igitur rationibus inducti, adserere non dubitamus, loci nostri contextum, eorum maxime favere partibus, qui verba *λοχῶ ὑποθωρησσοντο*, & ipsas a Poëta commemoratas infidias, ad urbis referunt Cives. — Contendentibus vero adversariis *h)*, plane improbable videri, hostes urbem oppugnantes, pecora in expeditione sua secum duxisse, indeque prono quasi fluere alveo, armenta, quibus insidiatum legimus, Oppidanis esse adjudicanda; restat, ut ex hac objectione paucis nosmet expediamus. Atque hoc quidem respectu univ-erse notandum est: a nostris moribus, ad antiquorum instituta minime esse concludendum. Licet namque ad fidem minime sit pronum, gentes antiquissimas, quoties bella vicinis suis aut peregrinis longeque a patria remotis nationibus inferrent, suos secum eduxisse greges *i)*; ex iis tamen, quæ de oeconomia Græcorum bellica apud HOMERUM passim occurrunt, locis, colligere fas est, a Græca minime alienum fuisse consuetudine, pecora, quæ hostibus suis eripuissent, in præfentes & futuros usus, una cum castris suis promovere, gentesque Græcanicas, sæviente bello Trojano, haud contemnendos, prope castra sua pavisse greges & armenta. Quoniam nempe apud HOMERUM, quoties de foedere pangendo, de exsequiis faciendis, de certamine instituendo, de conviviiis epulisque parandis, quid agatur, mentio semper boum, ovium, caprarum, equorum, suum, ceterorumque animalium, quibus ad hæc omnia rite peragenda opus erat, injiciatur; haud quidem injuria inde concludere licet, Græcos laudatos, magnam utique animalium, quæ hunc usum præstarent, in promptu habuisse copiam, neque absone adeo, ut KÖPPEN judicat, eos con- jicere, qui armenta in loco nostro commemorata, *Obfidentibus* vindicant.

B

Ex

h) Cfr. KÖPPEN I. c.

i) Israëlitas terram Cananæam armata manu occupaturos, armenta secum duxisse, longe alia est res.

Ex nostra itaque sententia, Poëta duos exercitus hostiles, qui urbem quandam obsidione cinxerant, in scuto Achillis depictos sinit, tabulamque illam & quæ ab utraque, tam Obsidentium, quam Obfessorum parte agerentur, hunc fere in modum ex suo ingenio complet: *Oppidanos* scilicet, ut hostibus, qui urbem, nisi dimidiam bonorum partem sibi concederent Cives, evertere minitati erant, detrimentum, quantum fieri posset, inferrent, ad infidias ovibus & armentis hostium struendas applicuisse animum, eoque consilio, postquam uxoribus suis, liberis & senibus murorum reliquissent custodiam, ad fluvium, quo armenta sua potum ducere consueverant hostes, occulte, duobus speculatoribus, qui greges adventantes significarent, seorsim constitutis, consedis; *Obsidentes* vero, pecudibus suis, quæ paullo post aquatum venirent, illico direptis, & Pastoribus, nullas præsentientibus infidias, quin potius dulci fistularum concentu placide progredientibus, interfectis, ad magnum illum, qui sic quidem excitabatur, tumultum, dimisso concilio *k*), præcipientes, equis conscensis, adfectos fuisse in auxilium, varioque & incerto Marte, gravem, ad fluminis ripas, cum Oppidanis insidiatoribus commisisse pugnam.

k) *Ἐργαζων* sine dubio *concionem* Obsidentium spectat. Consultantibus scilicet Obfessoribus, quibus artibus Urbs evertenda esset, Oppidani greges Obsidentium, qui aquatum iverant, aggrediuntur.

